

398

Trykk 398

Trykt i desember 1978.

Tjenesteskifter utgitt av Norges Statsbaner
Hovedadministrasjonen

Tilsyn med jernbaner og sporveger

Bestemmelsene og forskriftene i trykk 398
er godkjent av Samferdselsdepartementet i brev
av 29. mai 1978

FELLESTRYKK A/S - OSLO

Ek. 2

625.1(481)

629.4(481)

625.4(481)

115B **INNHold**

- Instruks for tilsynet med jernbaner og sporveger, herunder forstads- og tunnelbaner, hobby og museumsbaner, industri og havnebaner ..... Trykk 398.1
- Retningslinjer for søknad om tillatelse til anlegg av jernbaner og sporveger ..... Trykk 398.2
- Særbestemmelser for godkjennelse av rullende materiell for jernbaner og sporveger ..... Trykk 398.3
- Bygge- og driftsforskrifter for jernbaner og sporveger Trykk 398.4
- Fortegnelse over jernbaner og sporveger ..... Trykk 398.5

Trykk 398.1

**Tjenesteskifter utgitt av Norges Statsbaner
Hovedadministrasjonen**

Tilsyn med jernbaner og sporveger

**Bestemmelsene og forskriftene i trykk 398
er godkjent av Samferdselsdepartementet i brev
av 29. mai 1978**

INNHOLD

Instruks for tilsynet med jernbaner og sporveger, herunder forstads- og tunnelbaner, hobby og museumsbaner, industri og havnebaner ..... Trykk 398.1

Instruks for tilsynet med jernbaner og sporveger.

1. *Formål.*

Hensikten med tilsynet er å ivareta de interesser av materiell eller immateriell natur, som det offentlige har ved anlegg og drift av jernbaner og sporveger, herunder forstads- og tunnelbaner, hobby- og museumsbaner, industri- og havnebaner.

I første rekke skal det føres kontroll med at de nødvendige sikkerhetshensyn tas, til beste for de reisende, banens personale og publikum i alminnelighet. Tilsynets virksomhet berører ikke politiets, elektrisitetstilsynets, arbeidstilsynets eller andre offentlige kontrollorganers myndighetsområde.

2. *Heimel.*

Det offentlige tilsyn med jernbaner og sporveger er heimlet: *dels* i lov av 7. september 1854 om Jernvei til almindelig Benyttelse, *dels* i konsesjoner som er utferdiget i medfør av gjeldende lovbestemmelser, nemlig:

Lov av 23. april 1898 om Jernvei eller Sporvei til almindelig Benyttelse, (tillegg til Jernveisloven av 12. august 1848).

Lov av 8. juni 1907 om Jernbaner, sporveier derunder indbefattet, (som ikke er til alminnelig benyttelse).

3. *Konsesjonsplikt.*

Konsesjonspliktige og underlagt tilsyn er:

- a) Alle jernbaner og sporveger, herunder forstads- og tunnelbaner, hobby- og museumsbaner til alminnelig benyttelse, som ikke drives under Statens bestyrelse (lov 23. april 1898).

- b) Jernbaner og sporveger, som ikke er til alminnelig benyttelse, selv om de går helt over eierens egen grunn (lov 8. juni 1907) — med mindre de er kortere enn 2 km (Arbeidsdepartementets rundskrivelse 27. juni 1907).

4. *Organisasjon.*

Ved kgl. resolusjon 18. november 1932 er Tilsynet pålagt Hovedadministrasjonen for Statsbanene, som dermed representerer den autoritet som omtales i Jernbaneloven av 7. september 1854.

På Hoveradministrasjonens vegne skjøttes Tilsynets forretninger av Tilsynshavende som innordnes under Baneavdelingen. I saker under andre avdelingers fagområde yter disse den fornødne bistand.

Ved avgjørelser som treffes av Tilsynet i henhold til denne instruks og ved klage til Samferdselsdepartementet over slike vedtak, gjelder reglene i forvaltningsloven så langt de passer.

5. *Tilsynets oppgaver.*

Tilsynet skal:

- a) virke som fagkyndig konsulent for Samferdselsdepartementet i spørsmål om tildeling av konsesjon og andre saker av hithørende art, som måtte bli det forelagt,
- b) avgi erklæringer, uttalelser og redegjørelser om spørsmål som faller inn under dets virkeområde, til bruk for offentlige myndigheter,
- c) gi tillatelse til at en bane kan tas i bruk etter å ha påsett at betingelsene herfor er oppfylt,
- d) føre tilsyn med vedlikehold av de tilsynspliktige baner og deres rullende materiell.
- e) treffe avgjørelser i henhold til § 3 og § 5 i lov av 7. september 1854.
- f) i øvrig utøve den myndighet som ved lov eller annen bestemmelse påligger det.

Under utøvelsen av sin virksomhet kan Tilsynet gi påbud av teknisk og teknisk-administrativ natur innen konsesjonsbestemmelsenes ramme.

6. *Brukstillatelse.*

Tillatelse til å ta en jernbane eller sporveg i bruk skal ikke gis før Tilsynshavende har foretatt en befarings med eieren eller hans representant. Er det utført løpende kontroll under anlegget av

andre, skal Tilsynshavende granske kontrollørens rapporter innen befarings tider.

Inspeksjonen skal bringe på det rene om anlegget er utført etter de approberte detaljplaner. Avvikelser fra disse skal rapporteres skriftlig til Samferdselsdepartementet. Brukstillatelsen skal gis i skriftlig form og innberetning sendes departementet.

7. *Kontroll med vedlikehold av skinnelbaner.*

En banes tilstand kontrolleres ved tilsyn årlig eller hver drifts-sesong.

Ved tilsyn skal anlegget befares til fots eller på annen måte, slik at det kan gjøres opphold hvor som helst undervegs. Oppmerksomheten skal ved skinnelbaner i første rekke være rettet på:

Skinnegangen og planeringens tilstand,
underbygning og skråninger,
bruer og vannløp, murverk og plattformer,
gjerder, grunder,
signal og sikkerhetsutstyr,
kryssing med andre kommunikasjonslinjer,
muligheten for ras og steinsprang, skadeflom m.v.

Tilsynshavende kan foreskrive spesialundersøkelse av bruer, sikringsanlegg eller andre deler av anlegget.

At tilsyn er foretatt av Hovedadministrasjonens representant, fritar ikke banens ansvarshavende for selv å føre tilsyn, eller for ansvar av noen art.

Ansvarshavende for banen skal i regelen ledsage Tilsynshavende, som har å forhøre seg uttrykkelig om hvert av de enkelte punkter og å framholde sine bemerkninger på stedet foruten i sin rapport.

8. *Sløyfing av befarings tider.*

Hvis særlige hensyn taler for det, kan Tilsynshavende unnlate årlig befarings tider av baner, som uten betenkning kan forbigås. Den fornødne kontroll med vedlikehold søkes i disse tilfelle oppnådd ved skriftlig innberetning fra banens vedkommende.

9. Rapport.

Om befaring skrives en kortfattet rapport som angir tid, befordingsmåte og deltakere i befaringen, og som gjør rede for hva det er iaktatt under denne. Er påtale foretatt eller pålegg gitt skal dette anføres og dessuten gjentas i brev til eieren. Hvis eieren ikke har deltatt i befaringen personlig eller ved fullmektig, skal han uten unødige forsinkelse tilskrives om at befaring er foretatt selv om intet har vært å bemerke.

Generaldirektøren skal gjøres oppmerksom på forhold som Tilsynshavende finner av viktighet.

10. Rullende materiell.

Planer for *nytt* rullende materiell skal godkjennes av Hovedadministrasjonen for Statsbanene innen bestilling foretas, for *forandring* av gammelt innen den settes i verk.

Hvilke tegninger, beregninger og andre opplysninger som må legges fram for at godkjennelse kan oppnås bestemmes av Hovedadministrasjonen. (Se særbestemmelser herom, Trykk 398.3).

Tilsynshavende påser at i drift værende materiell (lok. og vogner) vedlikeholdes og kontrolleres etter samme eller likeverdige bestemmelser som gjelder for Statsbanenes eget rullende materiell.

Damplokomotiver, tilses av en for hver bane tilforordnet erfaren maskiningeniør som er ansvarlig for at de prøver og undersøkelser blir foretatt som er foreskrevet og vanlige, eller som han finner nødvendige for å forvise seg om at alle sikkerhetstilsyn er ivaretatt. Han fører protokoll over prøvene og avgir rapport til Hovedadministrasjonen på samme måte som angitt i punkt 9.

For rullende materiell for øvrig skal være oppnevnt maskin- og/eller elektroingeniør hvor Hovedadministrasjonen finner det ønskelig.

11. Signal- og sikringsanlegg.

Behovet for og utførelsen av signal- og sikringsanlegg skal vurderes av Tilsynet.

Planer for slike anlegg skal forelegges Tilsynet til godkjennelse.

- a) Forriglingstabeller, instruksjer m. v. samt skjemaer for utførelse innsendes i god tid før anlegget påbegynnes.
- b) Ansvar for at anlegget blir utført i samsvar med godkjente planer iht. pkt. a påhviler eier av anlegget. Det skal ved utførelsen av anleggene bare benyttes et av Tilsynet godkjent firma, og

arbeidene skal utføres av personale med de lovbestemte kvalifikasjoner.

- c) Når et sikringsanlegg er ferdigmontert og det er kontrollert at dette virker i henhold til godkjent instruks og forriglingstabell skal NSB underrettes for vanlig driftsprøve og teknisk kontroll.
- d) Enhver forandring må forelegges Tilsynet til godkjennelse på forhånd. Anleggets eier er ansvarlig for at ingen endring foretas i anleggene uten at dette er i samsvar med godkjent plan. Eierens videre ansvar er at anleggene til enhver tid er vedlikeholdt i samsvar med gjeldende forskrifter og bestemmelser.

12. *Tilsyn med elektriske anlegg.*

Kontrollen med at alle elektriske anlegg, herunder anlegg for elektrisk banedrift, elektrisk utstyr på rullende materiell, signal- og sikringsanlegg, er i samsvar med de offentlige forskrifter for elektriske anlegg, påhviler NVE, Elektrisitetstilsynet.

13. *Approbasjon av reglementer.*

Driftsreglement skal innsendes gjennom Hovedadministrasjonen for Statsbanene til approbasjon av Samferdselsdepartementet. Tjeneste- og signalreglement skal godkjennes av Hovedadministrasjonen.

Også andre reglementer og instruksjoner som berører Tilsynets arbeidsområde skal meddeles Hovedadministrasjonen.

14. *Plikt til opplysninger.*

Tilsynshavende kan kreve opplysninger om drifts- og trafikforhold og tekniske data vedkommende linje, bygninger, rullende materiell og utstyr. Opplysningene må bare brukes i Tilsynets interesse eller som ledd i den alminnelige innsamling av erfaringsresultater. De må ikke misbrukes eller bringes til uvedkommendes kunnskap uten eierens samtykke.

15. *Ulykker og uhell.*

Driftsulykker og uhell med skade på person til følge skal omgående rapporteres til Tilsynshavende. Det samme gjelder andre uhell og ekstraordinære begivenheter, som i årsak, forløp eller følger berører Tilsynets virksomhet, eller som kan ha betydning for innsamlingen av erfaringsresultater.

16. *Årsrapport.*

Konsesjonsinnehaveren skal innen 1. februar sende Hovedadministrasjonen en rapport på eget skjema A, bilag 1 over foregående års drift. Skjema foreligger i A4-format.

17. *Driftsregnskap.*

Gjenpart av revidert årsregnskap skal sendes til Hovedadministrasjonen (se pkt. 14).

18. *Register.*

Tilsynshavende fører et *register* over de baner som er underkastet tilsyn. Det opptar de enkelte objekter i kronologisk orden med angivelse av banart, hvert med sitt løpenummer. Det forelegges Samferdselsdepartementet en gang årlig (februar).

Registeret skal for øvrig inneholde tekniske data for vedkommende anlegg, konsesjonens datum, omfang og varighet, beliggenhet (herred, fylke) anleggets påbegynnelse, ferdigtermin, brukstillatelse, åpning, tidspunkt for tilsyn med angivelse av hvem som har foretatt det, samt for øvrig det som finnes nødvendig for til enhver tid å ha oversikt over forholdet mellom Tilsynet og banen.

Tilsynshavende har ansvaret for at registret holdes a jour. Hvem som er Tilsynshavende skal til enhver tid tydelig framgå av dette, likeledes hvem som er oppnevnt til å kontrollere damplokomotiv eller utføre andre oppdrag.

19. *Omkostninger ved tilsynet.*

Tilsynsutgiftene bæres av staten, og føres under kap. 2451. Statsbanene.

Statens tilsyn med jernbaner og sporveger forstad- og tunnelbaner hobby- og museumsbaner industri- og havnebaner	ÅRSRAPPORT 19.... sendes NSB, Storgt. 33, Oslo 1 innen 1. februar påfølgende år.	NSB trykk 398.1 Skjema A Nr. ....
Bane		
Kommune (Herred)		
Fylke		
Eier (navn, adresse)		
Konsesjon fra (dato)		
Konsesjon til (dato)		
Åpnet for drift (dato)		
<i>Bane og driftstekniske oppgaver:</i>		
Lengde (horisontal), km		
Total anleggskostnad, kr.		
Antall personer transportert siste år, stk.		
Godsslag og mengde transportert siste år, tonn		
Utgifter til personalet siste år, kr.		
—»— » vedlikeh. av anl. og rullende matr. siste år, kr.		
Maks. tillatt kjørehastighet, km/t (m/sek.)		
Sporbredde, m		
Min. kurveradius, m		
Skinnevekt, kg/m		
Svilledimensjon, cm		
Maks. tillatt akseltrykk, tonn		
Maks. stigning, ‰		
Antall personvogner, stk.		
» elektriske lok., stk.		
» diesel/damp-lok., stk.		
» godsvogner, stk.		
Spenning kontaktledning (strømskinne)		
Antall private planoverganger		
» offentlige planoverganger		
» vegsignalanlegg med (uten) grind		
Driftsuhell (ulykker), kort beskrivelse:		
Konsesjonshaverens merknad om banens vedlikehold og fornyelse:		
.....		
dato sted eier		
Tilsynshaverens merknad om befarings:		

Trykk 398.2

**Tjenesteskifter utgitt av Norges Statsbaner
Hovedadministrasjonen**

Tilsyn med jernbaner og sporveger

**Bestemmelsene og forskriftene i trykk 398
er godkjent av Samferdselsdepartementet i brev
av 29. mai 1978**

INNHOLD

Retningslinjer for søknad om tillatelse til å bygge og drive jernbaner og sporveger. Igangsetting av byggearbeidet	Trykk 398.2
--	-------------

Retningslinjer for søknad om tillatelse til anlegg og drift av jernbaner og sporveger. Igangsetting av byggearbeid.

Konsesjoner til anlegg og drift av jernbaner og sporveger, meddeles med heimel i jernbanelovene av 12. august 1848, av 23. april 1898 og av 8. juni 1907.

A. Dokumenter for konsesjonssøknad.

Søknaden sendes til Samferdselsdepartementet.

Den skal inneholde opplysninger om for hvor lang tid tillatelsen ønskes meddelt og være vedlagt:

1. Planer med fullstendig beskrivelse av banen.
- 1.1 Forutsetninger m.h.t. sporbredde, min. kurveradius, maks. stigning, skinnevekt og byggemåte for øvrig.
- 1.2 Oversiktskarter (topografisk kart $M = 1:50\ 000$) samt situasjonskarter — (økonomisk kartverk $M = 1:50\ 000$).
- 1.3 Linjekarter ($M = 1:1000$).
- 1.4 Lengdeprofil (LM 1:1000—2000, HM 1:200—500) med stigningsbrekk og overgangskurver. Typiske tverrprofiler.
- 1.5 Minste tverrsnitt, tunnelprofiler og lasteprofil ($M = 1:20$ eller 1:50).
- 1.6 Stasjonsplaner ($M = 1:1000$).
- 1.7 Tegninger av bruer, over- og underganger, med belastningstog og beregninger.
Oversiktstegninger ($M = 1:100$ eller 1:50).
Detaljtegninger ($M = 1:10$).
- 1.8 Tegninger av stasjonsbygninger, vognhaller, verksteder m.v.
Målestokk som for pkt. 1.7.

- 1.9 Signal- og sikringsanlegg.
Skjematisk plan i egnet målestokk, forriglingstabell, prinsipp- og koblingsskjemaer samt beskrivelse og instruks.
- 1.10 Div. supplerende tegninger og beregninger i forbindelse med spesielle forhold ved vedkommende anlegg, f.eks. rulletrapper og rullebaner.
- 1.11 Tjeneste- og signalreglement.
  2. Rullende materiell. Planer og kort redegjørelse, se Statsbanenes trykk nr. 398.3 om særbestemmelser for godkjennelse av rullende materiell.
  3. Fortegnelse over samtlige eiendommer som berøres av jernbanen med angivelse av eiendommens navn, g.nr. og br.nr. samt eiernes og i tilfelle brukernes navn.
Erklæring fra grunneier og evt. rettighetshaver om at banen tillates bygget.
4. Uttalelse fra:
  - 4.1 Kommunestyret.
  - 4.2 Det stedlige el.verk.
  - 4.3 Vedkommende telegrafdistrikt.
  - 4.4 Vegsjefen i fylket.
  - 4.5 Fylkeskommunen. Fylkesrådmannen forutsettes å innhente nødvendige uttalelser fra fylkeskommunale organer.

**B. Approbasjon av detaljplaner og driftsinstrukser.
Igangsetting av byggearbeid.**

Byggearbeidet må ikke igangsettes før detaljplaner og driftsinstrukser er godkjent og konsesjon er meddelt.

Trykk 398.3

**Tjenesteskifter utgitt av Norges Statsbaner
Hovedadministrasjonen**

Tilsyn med jernbaner og sporveger

**Bestemmelsene og forskriftene i trykk 398
er godkjent av Samferdselsdepartementet i brev
av 29. mai 1978**

INNHOLD

Særbestemmelser for godkjenning av rullende materiell
for jernbaner og sporveger ..... Trykk 398.3

Særbestemmelser for godkjenning av rullende materiell for jernbaner, sporveger, forstads- og tunnelbaner.

1. *Nytt materiell.*

Ved bygging av nytt materiell skal følgende tegninger innsendes til godkjenning og være godkjent før arbeidet av det på tegningene viste igangsettes (godkjenningen skal dog vesentlig gjelde forhold som vedrører driftssikkerheten:

- 1.1 hovedtegning med alle vesentlige data, som antatt akseltrykk, vekt, maskinytelse, trekraft, største hastighet, antall reisende normalt og maksimalt, bufferhøyde o.l.,
- 1.2 tverrsnittprofil med inntegnet lasteprofil og minste tverrsnitt,
- 1.3 understillingstegning, og ved selv bærende overbygning også tegninger av stenderverk eller bærende skjelett,
- 1.4 boggitegning med nødvendige detaljtegninger (boggiramme, bolster, hengestropper o.l. som angår sikkerheten),
- 1.5 bærefjærer,
- 1.6 hjulsatser,
- 1.7 motoroppheng,
- 1.8 bremseskjema, eventuelt også trykkluftskjema,
- 1.9 bremseanordning med detaljer,
- 1.10 drag- og bufferanordning,
- 1.11 strømart, nominell spenning og ytelser for materialet med angivelse av maksimalt tillatte toleranser og overbelastnings-
evne,
- 1.12 prinsipp- og koplingskjemaer for de elektriske anlegg,
- 1.13 oversikt over ledningsforlegging og apparatplassering,
- 1.14 beskrivelse av elektriske anlegg, med spesiell vekt på de sikkerhetsmessige forriglinger,
- 1.15 data for alle elektriske anleggsdeler med angivelse av fabrikk, ytelse og godkjenningsbetingelser fra NEMKO eller annen likeverdig prøveanstalt.

For så vidt banen ikke har konstruksjonsprofil eller minste tverrsnitt, må det innsendes skisse med beregning som viser minste klaring ved ugunstigste sted på linjen (mellom det rullende materiell og stasjonsplattform, bruer, master o.l.). Ved dobbeltspor må i så fall også innsendes skisse med beregning som viser klaring ved møte med annet rullende materiell på banens ugunstigste sted.

I tilfelle det nye materiell ikke er ugunstigere med hensyn til tverrsnittprofil, overheng og boggisenteravstand enn banens eksisterende materiell, er det tilstrekkelig å gi opplysninger herom.

Alle tegninger må gi opplysninger om materiale som forutsettes anvendt i deler som angår sikkerheten.

Likeledes må tegningene ledsages av fullstendige beregninger.

For øvrig må Statsbanene forbeholde seg adgang til å få tilsendt ytterligere tegninger som måtte finnes nødvendige for godkjenningen. Når samtlige tegninger er ferdige, innsendes komplett tegningsfortegnelse med angivelse av banens navn og vedkommende materiells nummer.

2. Ombygging av materiell.

Ved ombygging av materiell må en oversikt over hvori ombyggingen består innsendes. Likeledes alle tegninger, skjemaer m. v. av ombyggingen som vedrører sikkerheten, særlig tegninger nevnt under 1 i den utstrekning ombyggingen gjelder disse deler av materiellet. For orienteringens skyld bør også tegninger, skjemaer m. v. innsendes som viser de forandrede partier før ombyggingen.

Også ved ombygging må tegningene være ledsaget av fullstendige beregninger.

3. Forandring av materiell.

Forandring av det rullende materiell som ikke faller under begrepet «ombygging», men som berører sikkerheten (eksempelvis forandringer av materialkvaliteter, dimensjonering av hjulsatser, bremsestell o. l.) må også forelegges Tilsynet til godkjenning før de utføres.

4. Prøvekjøring.

Så vel nytt som ombygd materiell skal før det settes i trafikk være prøvekjørt. Ved prøvekjøringen skal også representant fra Tilsynet delta. Bygges materiellet serievis, vil dog Tilsynets nærvær

ved prøvekjøring av ett eksemplar av vedkommende type vanligvis være tilstrekkelig.

Først når Tilsynets endelige godkjenning etter prøvekjøringen foreligger, kan materiellet settes i trafikk.

5. *Typetegninger.*

Når materiell av ny type er ferdigbygd og godkjent, skal det innsendes en typetegning i målestokk 1:100 med angivelse av tilsvarende data som på Statsbanenes typeblad for liknende materiell, samt for personvogner angivelse av største tillatte antall reisende (sittende og stående).

En gang hvert år (pr. 1. februar) skal det innsendes oppgave over forandringer som måtte være foretatt ved banens rullende materiell i den utstrekning disse forandringer medfører revisjon av typebladene.

Trykk 398.4

**Tjenesteskifter utgitt av Norges Statsbaner
Hovedadministrasjonen**

Tilsyn med jernbaner og sporveger

**Bestemmelsene og forskriftene i trykk 398
er godkjent av Samferdselsdepartementet i brev
av 29. mai 1978**

INNHOLD

Bygge- og driftsforskrifter for jernbaner og sporveger Trykk 398.4

Bygge- og driftsforskrifter for jernbaner og sporveger. Alminnelige bestemmelser.

1. *Formål.*

- 1.1 Forskriftene stiller tekniske og driftsmessige minimumskrav til jernbaner og sporveger som meddeles konsesjon etter gjeldende lover.
- 1.2 Kravet til sikkerhet er grunnleggende.

2. *Gyldighetsområde.*

- 2.1 Forskriftene gjelder nyanlegg og større ombygging av eldre anlegg samt rullende materiell til jernbaner og sporveger hvor kjørehastigheten er begrenset til maks. 80 km/t — først og fremst for personførende baner i nærtrafikk.
- 2.2 Ved større kjørehastigheter og evt. nyere konstruksjons- og driftsforhold forbeholdes det tilsynsmyndighetene å stille spesielle sikkerhetskrav.

3. *Alminnelige og felles bestemmelser.*

- 3.1 De forskjellige typer av baner skal planlegges og utføres etter alminnelig anerkjente tekniske regler på det aktuelle tidspunkt.
- 3.2 Beregning og utforming av banene må bare overlates til konstruktører som har de nødvendige teoretiske kunnskaper og praktiske erfaringer i arbeider av denne art.
- 3.3 Utførende entreprenører og verksteder skal være godkjent av Hovedadministrasjonen for NSB som tilsynsorgan.

- 3.4 Drifts- og funksjonsdyktighet skal prøves av deler som har betydning for sikkerheten. Tilsynet kan forordne prøvning av konstruksjonsdeler og materialer ved godkjent prøveanstalt.
- 3.5 For normalsporede jernbaner som forutsettes tilknyttet NSB-nettet skal UIC-kodeks følges og standardisering av jernbanemateriell tilstrebes.
- 3.6 Ved fastleggelse av jernbanetraséen med stasjoner skal foruten trafikkmessige forhold også miljø- og naturvern samt hensyn til funksjonshemmede vurderes og iakttas.
- 3.7 NSB's interne trykk og bestemmelser gjelder i den grad de kan komme til anvendelse, alt etter vedkommende banes standard m. v.

4. Faste anlegg.

- 4.1 Sporbredde ved normalspor: (NSB) 1435 mm
Sporbredde ved smalspor: 1067— 750 mm
Sporbredden måles mellom skinnhodene 14 mm under skinnetopp ved jernbaner og 9—14 mm under skinnetopp ved sporveger. Nye baner bør ha normalspor eller meterspor (1000 mm).
- 4.2 Sporets form og trasé må tilpasses driftsmåten slik at kravet til sikkerhet, kjørekomfort, rasjonell drift og rimelig vedlikehold av spor og rullende materiell er ivaretatt.
- 4.3 Sikkerhetsavstand til faste gjenstander o.l. må fastsettes slik at det normalt er betryggende klaring i tillegg til minste tverrsnitts begrensning. Hvis det unntaksvis er for snau klaring må det settes opp varselkilt eller foretas varselmerking. For normalsporet bane med kontaktledning henvises til normene i NSB trykk 402.
- 4.4 Ved nærføring av veg og jernbane må det være en sikkerhetsone eller det må anordnes nødvendig skjerming mellom veg og jernbane, overensstemmende med Vegmyndighetenes og Statsbanenes forskrifter.
- 4.5 Trær utsatt for vind må ikke kunne falle ned over banelegemet.
- 4.6 Bruer og andre byggverk skal beregnes og utføres etter Norsk Standard for betong, stål, aluminium og trekonstruksjoner, samt NSB's beregningsgrunnlag for jernbanebruer. Bruer skal i regelen ha gjennomgående pukkbelast og være forsynt med ledeskiner. Gangbaner skal være skjermet med rekkverk.
- 4.7 I enkeltsporede tunneler skal det anordnes nisjer på den ene siden og i dobbeltsporede tunneler på begge sider for personvern hvis ikke tunnelprofilen har tilstrekkelig bredde d.v.s. når

avstanden mellom minste tverrsnitt og tunnelveggen er mindre enn 600 mm. Nisjene skal anbringes i regelmessige avstander og være tydelig tilkjenegitt.

- 4.8 Planoverganger for kryssing av offentlige og private veger må mest mulig søkes unngått og vil for jernbaner bare bli godkjent under forutsetning av at planovergangen blir tilstrekkelig sikret med lyssignaler, hel- eller halvboanlegg etter de regler som Vegmyndighetene og Statsbanene fastsetter med hensyn til signaler og teknisk utstyr.
- 4.9 Overbygningen med skinner, feste, sviller og ballast, må tilpasses det fastlagte akseltrykk, og kravet til rasjonelt vedlikehold.
- 4.10 Stasjoner må anordnes med tanke på en hensiktsmessig trafikkavvikling i tilknytning til det offentlige gate- og vegnett. Stasjonsspor hvor det foregår skifting eller hensetting av vogner, skal ikke ha større stigning enn 5 o/oo og ha en avledende sporforbindelse som sikrer mot at rullende materiell kommer ut på fri linje hvis denne ligger i fall over en større lengde. Adkomsten til plattformene må være godt merket og belyst. Avstanden mellom parallellspor hvor det regelmessig foretas inn- og utstigning må være slik at det blir minst 2,5 m mellom lasteprofilene, for øvrig minst 1,10 m ved normalspor. I gjenomkjøringssporet må det kunne kjøres med gjeldende kjørehastighet for vedkommende strekning. Stasjonssporenes nyttelengde skal markeres.
- 4.11 Plattformhøyden må tilpasses det rullende materiell og de foreliggende driftsforhold. Søylar på plattformer for takoverbygg o. l. må anbringes slik at person- og godstrafikk blir minst mulig sjenert. Fri plattformbredde bør være min. 2,5 m.
- 4.12 For regulering og sikring av kjøringen på sporene skal det være sikringsanlegg som er tilpasset såvel drifts- som system- og banetekniske forhold. De regler som Stb. anvender m.h.t. teknisk utførelse og signalplassering må følges i hovedtrekkene når det gjelder forstadsbaner på eget planum. For tunnelbaner med vidtgående automatisering fastsettes spesielle regler.
- 4.13 Anlegg for strømforsyning ved kontaktledning eller strømskinner skal tilfredsstillende kravene i Statens forskrifter for elektriske anlegg. For bygging og drift av høyspente kontaktledningsanlegg vises til NSB's trykk 504, 411.1 og 373.3. Disse anlegg skal være godkjent av Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, Elektrisitetsilsynet og planer må forelegges NVE i god tid før anlegget påbegynnes. Høyspente anlegg for bane-drift er konsesjonspliktige.

- 4.14. Banen skal ha et sambandsnett som er utbygget som drifts-telefon og som også gir tilfredsstillende kommunikasjon til redningspersonell ved ulykker, driftsuhell m.v.

5. Rullende materiell.

- 5.1 Rullende materiell må avstemmes etter nyttelast, overbygning, sikringsanlegg, miljø- og driftsforhold. Materiellets tverrsnitt skal oppfylle fig. betingelser:
- Materiellet skal være innenfor lasteprofilet når det står i midtstilling på rettlinjet spor uten overhøyde.
  - Under kjøring med maksimal hastighet på rettlinjet spor eller i kurver og ved stillstand i kurver med maksimal overhøyde skal materiellet være innenfor Minste tverrsnitt.
- 5.2 Kjøretøy skal ha hensiktsmessig påskrift for drift og bruker samt nødvendig signal- og kommunikasjonsutstyr for å sikre driften.
- 5.3 Fast monterte beholdere for flytende og gassformige stoffer skal monteres og vedlikeholdes etter spesielle forskrifter godkjent av Tilsynsmyndighet.
- 5.4 Hjullastfordeling må være slik at det ikke kan oppstå noen avsporingsfare under noen tillatt belastningstilstand. Kjøretøyene må hvile fjærende på akslene. Konstruksjonen av vognkassene må gi god beskyttelse av personer og utstyr i vognen.
- 5.5 Kjøretøyene skal ha buffer- og draganordninger eller koblinger som opptar alle trekk- og støtpåkjenninger under drift, samt ha angrepspunkter for løfting.
- 5.6 Styre- og overvåkingsanordninger må være bygget opp med tanke på sikkerheten mot uhell.
- 5.7 Ethvert kjøretøy eller tog skal normalt ha fig. bremses:
- En automatisk virkende bremses som kan stoppe kjøretøyet/toget på ethvert tidspunkt, ved togdeling hvor som helst i toget. Denne bremsen må også kunne betjenes fra alle kjøretøyer i toget og være uavhengig av energikilde utenom kjøretøyet/toget tilstrekkelig lenge.
  - Holdrebremse med mekaniske overføringsledd (parkering-bremse) som uten hjelp av hovedbremse eller tilleggsbremses kan holde kjøretøy og tog i maksimalt fall.
  - Magnetskinnebremse skal anordnes på trekkraftmateriell og virke uavhengig av friksjon mellom hjul og skinne på strekning hvor stigningen er mer enn 55 o/oo og ved sporvei uten eget planum.

- 5.8 Bremskraften må være regulert slik at hjulene ikke glir på skinnene. Bremsvirkningen må oppretholdes under kjøretøyets fjæring og ved tillatt slitasje av angjeldende konstruksjonsdeler.
- 5.9 Bremsens funksjon må være kontrollerbar ved bremseprøve.
- 5.10 Det må treffes tiltak mot varmeutvikling- gnist- og lysbuedannelser, som kan forårsake brann.
- 5.11 Ved bruk av luftbremseser må virkningen av bremsene ikke reduseres ved eventuell tilknytning av andre apparater til hovedluftledning.
- 5.12 Enhver togstamme må minst ha en førerplass med nødvendige manøvrerings- og sikkerhetsanordninger. Ved automatisk drift må det anordnes en reserveførerplass.
- 5.13 Trekkraftmateriell skal ha hastighetsmåler.
- 5.14 Ved enmannsbetjening skal det være styringskrets som med tid eller vegavhengig sikkerhetsbremseapparat (dødmann) bevirker at tog stopper på enhver linjestrekning.
- 5.15 Trekkraftmateriell og styrevogner skal i regelen være utstyrt med frontplog eller skinnerydder. Sporvogner, forstads- og tunnelbanevogner kan isteden ha fanganordning som personvern for å hindre overkjøring.
- 5.16 Ved trekkraftmateriell med diesel og bensindrift (termisk) vil det bli stillet spesielle krav av Tilsynsmyndighet.
- 5.17 Personvogner skal i regelen bygges lukket, og såvidt mulig med gjennomgang og overgang fra vogn til vogn. Åpen vognplattform skal være sikret med stengsel. Vognen skal være belyst og i regelen være oppvarmet, ventilert og solskjermet. Nødvendigheten av toalettanlegg og evt. utstyr for transport av post avgjøres av Tilsynsmyndighet i de enkelte tilfeller.
- 5.18 Innredningen av personvogn må være brannsikker. Tog skal medføre brannslukningsmateriell.
- 5.19 Inngangsdører i person-, bagasje og postvogner må ha sikre låsanordninger som hindrer ukontrollert åpning. Dører og stigtrinn må utformes slik at nødvendig personvern er ivaretatt. Fjernstyrte dører må ha flg. beskyttelsesinnretninger:
- a) Overvåking av lukket tilstand fra førerplass.
  - b) Forrigling under fart.
  - c) Innretning til å åpne døren i nødtilfelle.
  - d) Beskyttelse mot å klemme personer fast.
  - e) Enkelte dører må kunne avstenges.
- 5.20 Sambandsutstyr må være tilgjengelig på det rullende materiell.

6. Drift og vedlikehold.

- 6.1 Driftsledelse og — personale skal tilfredsstillende kvalifikasjons- og sikkerhetskrav i forhold til størrelse og standard av de faste anlegg og rullende materiell.
- 6.2 Et baneselskap skal ha en teknisk leder og en stedfortreder med tilstrekkelig driftserfaring i betjening og vedlikehold av det tekniske utstyret.
- 6.3 Driftspersonale skal opplæres og utdannes etter tilsvarende retningslinjer som gjelder for Statsbanenes personale.
- 6.4 Rullende materiell må vedlikeholdes og kontrolleres etter tilsvarende retningslinjer som gjelder for Statsbanene.
- 6.5 Anlegg under trykk må kontrolleres periodisk etter regler som Tilsynsmyndighetene bestemmer og underkastes trykkprøver med visse mellomrom.
- 6.6 Kontrollinstrumenter må prøves periodevis.
- 6.7 Sikkerhetsventiler og manometer ved damplok må prøves med kontrollmanometer ved hver revisjon.
- 6.8 Dampkjel må prøves innvendig (kjelerevisjon) og protokoll utferdiges.
- 6.9 Tog er i trafikkmessig henseende lok eller motorvogn med eller uten tilkoblede vogner som trafikkerer linjen fra det tidspunkt materiellet er bemannet i utgangsstasjon til endestasjon — som rutegående tog eller ekstratog.
- 6.10 Hvert tog betegnes med nummer eller bokstav.
- 6.11 Det må bare nyttes rullende materiell som tilfredsstiller de fastsatte krav til utstyr og belastning i driftsforskriftene. Tillatte akseltrykk og meterbelastninger må ikke overskrides.
- 6.12 Kjørehastighet fastsettes av tilsynsmyndighet og gjøres avhengig av linjeforhold, sikringsanlegg, det rullende materiell, bremses og driftsmessige forhold. På sporveg uten eget planbuss er kjørehastigheten begrenset til 40 km/t i gjeldende trafikkregler.
- 6.13 Togenes bremseutstyr må til enhver tid være istand og tilsvarende driftsmessige krav.
- 6.14 På baner med eget planum kan tog tilkobles et begrenset antall ubremsede godsvogner. Uten eget planum skal alle vogner ha automatisk bremse.
- 6.15 Betjening av tog fastsettes i driftsinstruksen. Ved arbeidende tog skal det normalt være en lok- eller motorvognfører, ved dampdrift også en fyrbøter.

Ved automatisk togdrift kan lok- eller motorvognfører sløyfes, men en konduktør må overvåke automatikkens funksjon.

- 6.16 Det rullende materiell må ha tilstrekkelig lys og varme for kjøring i mørke og kulde.
- 6.17 Tilsynsmyndighetene fastsetter om en stasjon skal være betjent eller ubetjent.

7. *Hjelpetransport på stasjoner.*

- 7.1 Det må treffes nødvendige tiltak for å lette adkomsten til tog og stasjonslokaler for funksjonshemmede.
- 7.2 Rulletrapper skal normalt ikke ha større stigningsvinkel enn 30° og en maksimal kjørehastighet på 0,75 m/s. Unntaksvis kan stigningsvinkelen økes til 35° under forutsetning av at hastigheten reduseres til 0,5 m/s.
- 7.3 Rullebaner (rullende fortau) skal normalt ikke ha større stigning enn 6° og en maksimal kjørehastighet på 1,0 m/s. Unntakelsesvis kan stigningsvinkelen økes til 12° under forutsetning av at hastigheten reduseres til 0,75 m/s.
- 7.4 Heisanlegg skal tilfredsstillende de tekniske krav som myndighetene på angjeldende sted stiller (f.eks. Oslo by's heisforskrifter), samt de offentlige forskrifter for elektriske anlegg.

8. *Overgangs- og sluttbestemmelser.*

- 8.1 Tilsynsmyndighetene utferdiger nødvendige direktiver for å tilpasse disse forskrifter til de bestående anlegg og kjøretøyer.
- 8.2 Tilsynsmyndighetene utferdiger etterhvert utfyllende og mer detaljerte forskrifter for spesielle tekniske forhold som er behandlet i sin alminnelighet.
- 8.3 Dispensasjon fra reglene i forskriftene kan bare gis av Tilsynsmyndighetene etter begrunnet søknad.
Ved forslag om nye typer, evt. nye konstruksjonsledd, må påvises at løsningen er hensiktsmessig og at kravet til sikkerhet er ivaretatt.
- 8.4 Disse forskrifter trer i kraft 1.1.1979.

Trykk 398.5

**Tjenesteskifter utgitt av Norges Statsbaner
Hovedadministrasjonen**

Tilsyn med privatbaner og taubaner

Fortegnelse over tilsynspliktige jernbaner og sporveger

INNHOLD

Fortegnelse over tilsynspliktige jernbaner og sporveger, herunder forstads- og tunnelbaner, hobby- og museumsjernbaner, industri- og havnebaner.

Fortegnelse over jernbaner og sporveger som NSB fører tilsyn med.

Nr.	Bane (sted)	Eier (adresse)	Konsesjon fra—til
1	<i>Personførende jernbaner, sporveger og forstadsbaner.</i>		
1.1	Oslo Sporveier	A/S Oslo Sporveier Økernveien 9, Oslo 5	8.10.1892—1987
1.2	Holmenkollbanen	A/S Holmenkollbanen, (A/S Oslo Sporveier)	30.12.97—85
1.3	Trondheim Sporvei	Trondheim Trafikkselskap A/S	11.9.01—1.1.92
1.4	Røabanen	A/S Holmenkollbanen, (A/S Oslo Sporveier)	4.7.12—94
1.5	Sognsvannbanen	A/S Holmenkollbanen, (A/S Oslo Sporveier)	7.10.13—94
1.6	Ekebergbanen	A/S Ekebergbanen, (A/S Oslo Sporveier)	7.10.13—98
1.7	Bærumsbanen	A/S Oslo Sporveier	30.7.15—97
1.8	Gråkallbanen	Trondheim Trafikkselskap A/S Sorgenfriveien 7, Trondheim	2.8.18—1.1.92
1.9	Østensjøbanen	Oslo kommune (A/S Oslo Sporveier)	28.10.21 (utv. 26.10.56)—41
1.10	Lambertseterbanen	Oslo kommune (A/S Oslo Sporveier)	4.6.54—41
1.11	Grorudbanen	Oslo kommune (A/S Oslo Sporveier)	26.10.56—41
1.12	Furusetbanen	Oslo kommune (A/S Oslo Sporveier)	26.10.56—41
1.13	Hobbyjernbane Grovane— Beihølen	Foreningen Setesdalsbanen Postboks 81, Kristiansand S	5.6.64—84
1.14	Hobbyjernbane Sørumsand (Tønsberg bru— Fossum bru)	A/L Hølandsbanken, Postboks 31, Vinderen, Oslo 3	23.7.65—85
1.15	Kristiansstollbanen	Bergverksmuséet Sølvverket, Kongsberg	Tilsyn ikke konsesjon
1.16	Miniatyrbane Dyreparken	F. Hallager Juul Nøstvedt Bruk, Ås	Tilsyn ikke konsesjon
1.17	Musébanen	Jernbanemuséet, Hamar	Tilsyn ikke konsesjon
2	<i>Godsførende jernbaner (bruksbaner, (grubebaner).</i>		
2.1	Rjukanbanen	Norsk Hydro, Rjukan fabrikk, Rjukan	7.8.07—79

Nr.	Bane (sted)	Eier (adresse)	Konsesjon fra—til
2.2	Thamshavnbanen	Orkla industrier, Løkken	10.7.08—98
2.3	Kirkenes—Bjørnefjell	A/S Sydvaranger, Kirkenes	26.4.12— uten tidsbegrensning
2.4	Langneset, Mo— Jernverket	A/S Norsk Jernverk, Mo i Rana	12.3.48—08
2.5	Sidespor for Vinstra Kraftverk	Vinstra Kraftselskap, Vinstra	23.4.48—98
2.6	Havnebane Porsgrunn— Herøya	Norsk Hydro Porsgrunn fabrikker, Porsgrunn	24.9.48—08
2.7	LKAB's sporanlegg, Narvik	L.K.A.B., Narvik	Tilsyn etter kontrakt
2.8	Bruksbane Såheim— Vemork	Norsk Hydro, Rjukan fabrikker, Rjukan	13.4.09 fornyet i 1957—9.8.89